

Toelichting begeleidingsformulier per sessie

De blauwgedrukte teksten in dit document dienen ter ondersteuning van je onderzoeksverslag en kunnen verwijderd worden nadat je het betreffende onderdeel hebt ingevuld. Deze tekst is louter ter informatie van je zelf en helpt je om dit begeleidingsproces goed uit te voeren en het format goed in te vullen.

Zakelijke gegevens	
Naam begeleider	
Naam leerling	Sessienummer... uit reeks van....
Leergebied/vak	Datum:
Materialen	Geef hier de materialen en middelen aan die je gebruikt in de sessie. Bijvoorbeeld: Kralenketting en lege getallenlijn, werkwoordschema, strategiekaart ELLO in verband met technisch lezen. Kaart met verdubbeling van de medeklinker en verenkelling van de lange klank aan het eind van de klankgroep, enzovoorts. Methode: handleiding pagina ..., werkboek pagina computerprogramma ..., werkblad ..., enzovoorts

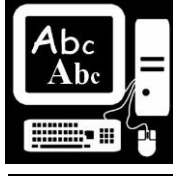

Lesdoel Zie (indien gewenst) ook toelichting handelingsplan.	
Inhoudsdoel	<p>Een inhoudsdoel heeft betrekking op een of meer onderdelen van een bepaald vakgebied en wordt hierbij concreet geformuleerd. Voorbeelden hiervan zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rekenen: kunnen benoemen van de even en oneven getallen, kunnen opzeggen van de getallenrij tot en met 30, kunnen ordenen van de getallen van minst naar meest en van meest naar minst, enzovoorts. 2. Technisch lezen: kunnen lezen van 10 mkm-woorden via directe woordherkenning, kunnen lezen van woorden van het type mmkm-woorden volgens de clusterstrategie, kunnen lezen van woorden met een lange klank aan het eind van de eerste lettergreep, enzovoorts. 3. Spelling: kunnen koppelen van de tweetekenklanken aan de letters, goed schrijven van tweelettergrepige woorden met een verdubbeling van de medeklinker, goed schrijven van de woorden met aai, ooi en oei, enzovoorts. 4. Begrijpend lezen: kunnen onderscheiden van inleiding, kern en slot in een tekst, leren samenvatten van een tekst aan de hand van kernwoorden, leren doorzien van relaties zoals oorzaak – gevolg, middel – doel, enzovoorts. 5. Woordenschat: woorden leren met behulp van een woordveld, app, computerprogramma, leren van de betekenis van woorden rond het thema, enzovoorts.
Procesdoel	<p>Een procesdoel heeft betrekking op de wijze waarop een leerling iets leert en de strategie die hierbij door de leerling gebruikt wordt. Voorbeelden hiervan zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rekenen: kunnen oplossen van de sommen over het tiental middels splitsen van het tweede getal (aanvullen tot het tiental), eraf opgaven kunnen oplossen met de getallenlijn waarbij het tweede getal gesplitst wordt in tientallen en eenheden (56 – 28), enzovoorts. 2. Technisch lezen: zoemend kunnen lezen van mkm-woorden, meerlettergrepige woorden kunnen lezen met behulp van lettergrepen, bij het lezen van woorden gebruikmaken van de context, raadfouten voorkomen door na te gaan of het woord past in de context, enzovoorts. 3. Spelling: Woorden met lange klank goed schrijven door het verwoorden en toepassen van het stappenschema, woorden met eeuw, ieuw en uw goed schrijven door een koppeling te maken met de kapstokwoorden leeuw, nieuw en ruw, mkm-woorden goed schrijven op basis van auditieve analyse en klank-tekenkoppeling, enzovoorts. 4. Begrijpend lezen: gebruikmaken van wie, wat, wanneer en waar-vragen om betekenis te verlenen aan een tekst, onderstrepen van de kernwoorden in een alinea om op basis hiervan een samenvatting te geven, 5. Woordenschat: leren afleiden van de betekenis van een woord uit een samenstelling, afleiden van betekenis van een woord uit een alinea, leren van de betekenis van woorden door de betekenis op te zoeken, een ander te vragen, enzovoorts.
Sturingsdoel	<p>Leerlingen moeten ook leren om hun eigen leerproces te sturen en bij fouten hun leerproces te verbeteren of te herstellen. Dit wordt ook wel het werken met sturings- en herstelstrategieën genoemd of het beheersen van metacognitieve vaardigheden.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sturingsstrategieën in de vorm van: <ul style="list-style-type: none"> • Het doel bepalen waarom het van belang is om dit somtype te beheersen, dit woord goed te schrijven of in deze tekst geen fouten te maken. • Oriëntatie op de taak, de rekenopgave, het woord en de moeilijkheden die bijvoorbeeld in het woord voorkomen. Een leerling met spellingproblemen

Lesdoel Zie (indien gewenst) ook toelichting handelingsplan.

	<p>schrijft het woord vaak op basis van (incorrect) woordbeeld en gaat niet na wat de moeilijkheden zijn die in een woord voorkomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikmaken van de aanwezige voorkennis. Bijvoorbeeld: Ik ken de splitsingen tot en met 10 en dit ga ik toepassen bij de opgaven tot en met 20 (zonder overschrijding van het tiental. Ik heb die regel geleerd, waar- bij ik het woord eerst in klankgroepen verdeel, de regel verwoord en daarna toepas. • Het bepalen van de werkwijze of de oplosstrategie om tot het goede ant- woord te komen. • Het bepalen van welk hulpmiddel ik kan inzetten om tot de juiste oplos- sing te komen. • Gebruikmaken van de betekenis of de herkomst van het woord. • Weten wat het verschil is tussen het leren van woorden en (jezelf) over- horen. <p>2. Herstelstrategieën in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het even wachten bij een bepaalde spellingmoeilijkheid die in een woord voorkomt en hierbij nagaan wat het spellingprobleem is en hoe dit kan worden aangepakt om tot de juiste schrijfwijze te komen. • Nagaan of het antwoord dat ik gegeven heb passend is bij de rekencon- text. • Overlezen van de geschreven woorden en nagaan of het woord of delen van het woord correct zijn geschreven. • Het voor een tweede keer opschrijven van (een deel van) het woord om na te gaan welke schrijfwijze de voorkeur verdient. Van belang hierbij is om niet alleen gebruik te maken van het woordbeeld, maar zeker van de strategieën die van toepassing zijn. • Het gebruik maken van een stappenplan voor rekenen, begrijpend lezen, spelling. Voorbeeld: in de vorm van het begrijpen van het woord, luiste- ren naar het woord, opschrijven van het woord en controleren of het woord goed is geschreven. • Het gebruik maken van een opzoekboekje waarin de diverse reken- en spellingstrategieën vermeld staan inclusief de bijbehorende aanpakken en regels. • Het verdelen van een woord in klanken, klankgroepen, betekenisvolle woorddelen bij samenstellingen, voor- en achtervoegsels als opstap naar de schrijfwijze van het woord. • Het verwoorden van de reken- en spellingstrategie die van toepassing is. • Het opzoeken van de schrijfwijze van het woord. • Het kunnen gebruiken van aanwezige kennis over een onderwerp bij het lezen van een tekst in een andere taal dan het Nederlands. • Hulp vragen aan een ander.
--	--

Introductie

Inhoud	Korte beschrijving	Observatie
Bespreken gemaakt werk	Besprek met de leerling het re- sultaat van het gemaakte werk. Besteed hierbij aandacht aan de inhoud (product), het proces waarmee de leerling tot een op- lossing is gekomen alsmede de aanpak.	
Bespreken lesdoel met leerling	<p>Het activerend bespreken van het lesdoel met de leerling is van be- lang om de leerling bewust te ma- ken van het te bereiken doel en hem mede-eigenaar te maken van het doel.</p> <p>Het lesdoel moet hierbij concreet en controleerbaar zijn en bestaan uit een concept en een vaardig- heid. Zie ook bovenstaande voor- beelden bij de drie vormen van doelen.</p> <p>Het is hierbij van belang om het lesdoel op papier te geven of op een bord te schrijven. Het kan dan bij de afsluiting van de les weer besproken worden.</p>	

Introductie		
Inhoud	Korte beschrijving	Observatie
	<p>Relateer het lesdoel ook aan een betekenisvolle situatie voor de betreffende leerling.</p>	
Activeren voorkennis	<p>Het activerend bespreken van het lesdoel met de leerling is van belang om de leerling bewust te maken van het doel dat bereikt dient te worden en mede-eigenaar te maken van het doel.</p> <p>Het lesdoel moet hierbij concreet zijn en controleerbaar en bestaan uit een concept en een vaardigheid. Zie ook bovenstaand de voorbeelden bij de 3 vormen van doelen.</p> <p>Van belang hierbij is ook om het lesdoel op papier te geven of op een bord te schrijven. Het kan dan bij de afsluiting van de les weer besproken worden.</p> <p>Relateer het lesdoel ook aan een betekenisvolle situatie voor de betreffende leerling.</p>	
Bespreken lesoverzicht	<p>Bespreek kort met de leerling wat er in de les aan bod komt en koppel dit ook aan het lesdoel. Gebruik hierbij bijvoorbeeld een stappenkaart:</p> <div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> </div>	

Instructie en inoefening		
Wat	Hoe (instructieprincipes)	Observatie
<p>Inhoud</p> <p>Inhoud, proces en sturing.</p> <p>Geef hier aan wat er aan bod komt in de begeleidingssessie.</p>	<p>Bij het hoe kun je gebruik maken van één of meer van de volgende aspecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> Onderwijs de vaardigheid aan de hand van concrete stappen. Voorbeelden hiervan zijn: het werken met het handelingsmodel bij rekenen (ijsberg), een stappenplan voor het schrijven van woorden, een aanpak voor het afleiden van de betekenis van woorden, enzovoorts. <p>Handelingsmodel voor rekenen:</p>	

Instructie en inoefening		
Wat	Hoe (instructieprincipes)	Observatie
	<div data-bbox="603 275 991 450" data-label="Diagram"> <p>The diagram shows a vertical stack of four levels under the heading 'Mentaal handelen'. From top to bottom: 'Formeel handelen (formele bewerkingen uitvoeren)', 'Voorstellen - abstract (representeren van de werkelijkheid aan de hand van denkmodellen)', 'Voorstellen - concreet (representeren van objecten en werkelijkheidssituaties in concrete afbeeldingen)', and 'Informeel handelen in werkelijkheidssituaties (doen)'. To the left of this stack is a vertical label 'Verwoorden / communiceren'.</p> </div> <ol style="list-style-type: none"> 2. Richt je op het aan te leren begrip of het aan te leren concept en maak hierbij gebruik van meerdere voorbeelden en bijvoorbeeld heldere betekeniszinnen. 3. Gebruik concrete materialen en middelen (stappenplannen) bij de uitleg van nieuwe leerstof. 4. Tijdens de instructie leg je als begeleider vooral uit, je doet voor, je denkt hardop, je verwoordt. Hierbij kun je gebruikmaken van het GRRIM-model. <div data-bbox="619 869 975 1108" data-label="Diagram"> <p>The diagram is titled 'GRRIM' and shows a transition from 'Verantwoordelijkheid leerkracht' (Teacher Responsibility) on the left to 'Verantwoordelijkheid leerling' (Student Responsibility) on the right. It is divided into three horizontal stages: 'Introductie/uitlegmodeling' (with 'Ik doe het'), 'Begeleide inoefening' (with 'Wij doen het samen'), and 'Samenwerken' (with 'Jullie doen het samen' and 'Je doet het zelf').</p> </div> <ol style="list-style-type: none"> 5. Laat de leerlingen aantekeningen maken, dingen doen en activeer de leerling. 6. Wissel instructie af met begeleidende inoefening met als doel dat de leerling straks zelfstandig de opdrachten kan maken. 7. Controleer regelmatig of de leerling de leerstof begrijpt en de aanpak zich eigen maakt. 8. Stel veel vragen aan de leerling en geef de leerling voldoende bedenktijd. 9. Geef regelmatig feedback, waarbij de feedback kan bestaan uit persoonsgerichte feedback, taakgerichte feedback, procesgerichte feedback en sturingsgerichte feedback. Zie hiervoor bijvoorbeeld het artikel van Vernooij over feedback. 10. Geef de feedback direct (corrigeer fouten in aanpak en werkwijze direct). 11. Stel veel vragen die zowel gelegen zijn op verwoorden, herhalen als het toepassen. 12. Fungeer zelf als model en maak gebruik van modelleren. 13. Vergroot stapsgewijs de moeilijkheidsgraad. 14. Geef een samenvatting aan het eind of laat de leerling een 	

Instructie en inoefening		
Wat	Hoe (instructieprincipes)	Observatie
	<p>samenvatting geven over de aanpak en de werkwijze.</p> <p>15. Maak gebruik van de volgende instructieprincipes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oriënteren op de taak of werkopdracht. • Voordoen en demonstreren. • Oefenen en herhalen. • Verkorten door het weglaten van bijvoorbeeld tussenstappen. • Leren controleren van aanpak, resultaat en werkwijze. • Versnellen. • Leren onderkennen wanneer iets van toepassing is in een andere situatie. • Integreren in overige kennis. • Generaliseren naar andere taken en situaties. <p>16. Laat de leerling zelf ook feedback geven op het resultaat en het proces.</p> <p>17. Bij het proces kan sprake zijn van voordoen, imiteren en zelf doen.</p> <p>18. Bevorder de interactie tussen jou en de leerling en zorg voor grote betrokkenheid.</p> <p>19. Ten aanzien van het rekenen kun je werken volgens de 5 stappen aanpak (Zie bijvoorbeeld Van Luit, Protocol dyscalculie: Diagnostiek voor gedragsdeskundigen). Deze aanpak ziet er als volgt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer structuur aanbrengen in de opgave door de inhoud van de opgave gestructureerd uit te schrijven. (S+). • Complexiteit verminderen (S+/C-). Bijvoorbeeld door kleinere getallen te hanteren (geen duizendtallen en geen eenheden). • Verbale hulp geven (VH) door het stellen van informatie vragen. • Materiële hulp geven (MH) door bijvoorbeeld tekenen op de getallenlijn. • Modelleren van stap 4: voordo, samendoen en nadoen. <p>Opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien een vereenvoudigde opgave goed gaat, ga je over naar een meer complexe opgave. • Indien de vereenvoudigde opgave niet goed gaat, ga je over naar kleinere getallen en worden dezelfde hulpniveaus zoals bovenstaand beschreven weer doorlopen. <p>20. Toepassen van de metacognitieve benadering: Ontwikkelen van het probleembewustzijn bij de leerling.</p>	

Instructie en inoefening		
Wat	Hoe (instructieprincipes)	Observatie
	<p>Welke problemen heb ik met bijvoorbeeld spelling? Tegen welke spellingregels maak ik veel fouten en hoe komt dit? Wat is het spellingprobleem in het woord en hoe moet ik het probleem aanpakken?</p> <p>Ontwikkelen van het procesbewustzijn. Dit betekent dat je aandacht moet besteden aan wat de leerling moet doen en de wijze waarop hij een bepaald woord moet oefenen. Zie hiervoor de in te zetten spellingstrategieën.</p> <p>Ontwikkelen van het evaluatiebewustzijn. De leerling moet zich bewust worden van zijn resultaten en vorderingen en de tekorten die zich hierbij nog voordoen en nagaan of het woord (via de juiste stappen) correct is geschreven.</p> <p>21. Gebruik maken van diverse stappenkaarten die beschikbaar zijn voor begrijpend lezen, spelling, grammatica en rekenen om tot de juiste oplossing te komen.</p> <p>22. Leerstappen. Bij het aanbod kun je uitgaan van de volgende leerstappen (voorbeeld voor spelling, ook bruikbaar voor een vreemde taal):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oriëntatie op het spellingprobleem. U biedt een woord aan en vraagt aan de leerling: "Wat is de spellingmoeilijkheid die in dit woord voorkomt?" De leerling geeft aan welke moeilijkheid er in het woord voorkomt en eventueel op welke plaats. - Isoleren. In eerste instantie richt de leerling zich op het aan te leren spellingprobleem zonder zich bezig te houden met andere moeilijkheden. - Discrimineren. Zodra de leerling een spellingprobleem op geïsoleerd niveau beheerst, moet de leerling leren wanneer de vaardigheid van toepassing is en wanneer niet. - Wendbaar maken/ transfer. Hiermee wordt bedoeld dat de leerling het geleerde ook moet kunnen toepassen in andere situaties, bijvoorbeeld in de vorm van een opstel of verslag. Het gaat er natuurlijk ook om dat de leerling het geleerde moet kunnen toepassen binnen de context van de klassensituatie. 	

Sessieafsluiting		
Wat	Hoe	Observatie
Terugblik op huidige sessie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laat de leerling vertellen wat hij/zij geleerd heeft. 2. Geef als begeleider een samenvatting van hetgeen aan de orde is gekomen. 3. Bespreek met de leerling het resultaat, het proces, de werkhouding en de werkaanpak en benoem een aandachtspunt voor de volgende keer. 4. Vraag aan de leerling wat goed gaat en waarmee hij/zij nog problemen heeft. 5. Blik terug op het lesdoel zoals dat geformuleerd is met betrekking tot inhoud, proces en aanpak. In welke mate is het bereikt? 6. Besteed ook aandacht aan de taakbeleving van de leerling. 	
Vorbereiding maak- en doewerk	Bespreek met de leerling het werk dat voor de volgende keer gemaakt dient te worden.	
Bepalen inhoud volgende sessie	Geef aan wat de inhoud van de volgende les is.	